

Cum lucrezi cu un copil traumatizat:

Crearea unui cadru de siguranță și minimizarea lezării psihologice

Atunci când intervievezi o persoană care a trecut prin traumă - mai ales un copil - nu uita că tu ai controlul, iar ei au trauma. Cum poți, deci, să-i oferi unui copil un sentiment de putere și control? Cum îl poți ajuta să își spună povestea?

Nu este deloc ușor să discuți cu un copil ori un adult traumatizat. Încearcă să anticipezi posibilele bariere și gândește-te în avans la strategii de comunicare. Trebuie să ai obiective realiste, să stabilești de la început limite și să formulezi cât mai sincer conversația.

Cum arată simptomele de traumă și depresie la copii?

Preșcolari:

- ➔ Anxietate ridicată, probleme de separație
- ➔ Comportamente regresive, precum pierderea unor abilități dobândite (igienă, abilități motorii, limbaj)
- ➔ Izolare socială
- ➔ Agresiune
- ➔ Mișcări repetitive
- ➔ Aspect și comportament inexpressiv
- ➔ Atașament dezorganizat

Școlari:

- ➔ Neîncredere
- ➔ Frica repetării evenimentelor traumatice
- ➔ Flashback-uri, reacții exagerate de spaimă
- ➔ Probleme de concentrare
- ➔ Probleme de somn
- ➔ Agresiune/iritabilitate
- ➔ Probleme somatice
- ➔ Probleme de comportament
- ➔ Fobii

Adolescenți:

- ➔ Agresiune/Furie
- ➔ Izolarea socială
- ➔ Dificultăți în relații interpersonale
- ➔ Coșmaruri/Flashback-uri
- ➔ Sentimente de vinovăție
- ➔ Depresie
- ➔ Abstractizare modelată de violență

Tehnici de lucru cu copiii

- Cere permisiunea
„Ești de acord să...Vrei să...?”
- Mutarea focusului
„Unii copii simt că...?”
- Oglindirea răspunsurilor
„Ai spus că... E corect?”
- Sentiment de control
„Vreau să mă ajuți să le spun altor copii despre...”
„Poți să mă înveți cum să...”

Creează un cadru al discuției pentru tine și copil, în fiecare interacțiune. Cadru este conceptual pentru tine - și unul de structură pentru copil. Mai jos, o listă de șapte pași pentru crearea acestui cadru și reducerea riscurilor de efecte psihologice negative.

Primul pas: Consimțământul

Pentru tine: Obține consimțământul de la un adult responsabil pentru siguranța copilului; Comunică cât mai multe informații despre folosirea materialului.

Pentru copil: Spune-i că ai permisiunea adultului pentru a vorbi cu el.

„Am vorbit cu mătușa ta și a spus că putem vorbi, dacă vrei și tu. Tu decizi dacă vrei sau nu.”

Pasul 3: Construirea unei relații

Pentru tine: Pentru a înțelege comportamentul copilului și abilitatea de a comunica și pentru a-i estima nivelurile de stres.

Pentru copil: Pentru a-l încuraja să vorbească

*„Aș vrea să știu mai multe lucruri despre tine. Poți să mă ajuți să te cunosc, să-mi povestești despre tine?” , „Cum se scrie numele tău?”
Uitați-vă împreună pe o hartă.
Arată-i carnetul tău ori aparatul foto
Întrebă-l despre școală (dacă nu este într-o tabără de refugiați), despre frați și surori
„Ce ai mai vrea să știu despre tine?”*

Pasul 2: Anticipează și cere permisiunea

Pentru tine: Estimează cât mai bine durata discuției.

O să încerc să vorbesc cu el doar 30 de minute, apoi 10 minute verific unele lucruri.

Pentru copil: Comunică-i subiectul discuției și durata estimată.

„Aș vrea să vorbesc cu tine despre ce ți s-a întâmplat în țara ta, de unde ai plecat. Mă gândeam să stăm aici și să vorbim cam jumătate de oră. Ești de acord?”

Pasul 4: Introducerea subiectului

Pentru tine: Ce vrei să afli? Pe ce temă anume vrei neapărat să afli informații?

Pentru copil: Pregătirea întrebărilor.

*„Am auzit de la unii oameni de aici că s-au întâmplat niște lucruri rele când ați fugit din țară. Ai vrea să-mi povestești despre asta?”
„Mă gândeam dacă am putea vorbi despre țara ta acum și despre război. Poți să vorbești despre asta?”*

Pasul 5: Oglindirea răspunsurilor

Pentru tine: Te ajută să verifici informațiile și să-i arăți copilului că îl asculți cu atenție.

Pentru copil: Îi oferă validarea poveștilor lui.

„Vreau să-ți spun ce am înțeles de la tine. Ești de acord? Am înțeles că ți-a fost foarte frică când au venit oamenii aceia în sat. Am înțeles când mi-ai spus că ți-a fost frică să nu omoare pe unii oameni (Folosește cuvintele copilului).”

„E foarte important ce-mi spui. Pot să-ți spun ce am auzit eu că mi-ai povestit? Am înțeles că îți este frică în tabără, pentru că ai văzut oameni care îi amenințau pe ceilalți cu arme.”

Pasul 6: O încheiere activă

Pentru tine: Îți permite să închei procesul și să oferi feedback pozitiv.

Pentru copil: Îl ajută să iasă din modul narativ și să aibă senzația de control.

„Te-ai descurcat foarte bine azi. M-ai ajutat să învăț foarte multe lucruri. Mă bucur că am vorbit. O să ne oprim în curând. Mai vrei să-mi mai spui ceva?”

Arată-i notițele tale: „La uite câte lucruri m-ai învățat azi, ca să scriu cum trebuie despre țara ta.”

*Arată-i fotografiile digitale
Spune-le ce vei face în continuare*

Pasul 7: Întărirea mecanismului de coping prin mutarea focusului

Pentru tine: Te poate ajuta să gestionezi sentimentele de neputință ori vinovăție.

Pentru copil: Îl poate ajuta activ în mecanismul de coping.

Mutarea focusului și sentimentul de control

„Mulți copii spun că încearcă să se gândească la ceva plăcut după ce au vorbit despre ceva rău. Un copil mi-a spus că îi place să joace fotbal. Tu ce sfat ai pentru copiii triști? Vreau să învăț de la tine ca să pot să-i ajut pe alți copii din taberele de refugiați!”

Mutarea focusului și sprijin social

„Știu că unii copii sunt triști și supărați când vorbesc despre acasă. Unii copii vor să fie îmbrățișați de mama lor când se simt triști.”

Kate Porterfield, realizatoarea acestui material, e psiholog în cadrul Programului Spitalului Bellevue pentru supraviețuitori ai torturii din New York. Dr. Porterfield a oferit, de mai bine de 20 de ani, sprijin clinic adulților, adolescenților și copiilor nevoiți să se refugieze, care au trecut prin traume de război sau tortură. Dr. Porterfield e unul dintre fondatorii Journalist Trauma Support Network, o inițiativă a Dart Center for Journalism and Trauma la Columbia University.

Materialul original, în limba engleză, este disponibil aici:

<https://dartcenter.org/content/interviewing-children-guide-for-journalists>

Versiunea în limba ucraineană, aici.

